

ogsaa kan tænkes at blive et dyrt Aar, blive udjævnet. Yderne vil ganske vist, for saa vidt det bliver de samme Ydere, efterhaanden komme af med de samme Penge, og Nyderne vil ogsaa faa de samme Penge; men man vilde faa det udjævnet over en længere Tid. Det kunde der være noget, der talte for. Men der er ganske vist ogsaa noget, der taler derimod, thi vi maa erindre, at Kapitelstaksten fastsættes for det Aar, hvori man har indhøstet, og efter dette Aars Priser og hviler netop paa den Betragtning, at de, der har høstet og faaet vedkommende Aars Priser, da ogsaa har Raad til og Pligt til at betale deres Ydelser efter disse. Hvis man da gennemfører en Gennemsnitskapitelstakst for flere Aar, vil man let komme i Vanskeligheder; thi medens det i dyre Aar vil falde Yderne meget bekvemt at betale efter denne Gennemsnitskapitelstakst, er der ingen Tvivl om, at hvis vi faar meget billige Aar, hvor Kornet koster meget lidt, vil man høre Jammer over den vældige Kapitelstakst, de desuagtet skal svare deres Ydelser efter.

Men imidlertid, en saadan Gennemsnitskapitelstakst, gældende for Fremtiden og kun værende een Kapitelstakst, gaar jo Lovforslaget ikke ud paa. Lovforslaget gaar ud paa, at vi skal have to Kapitelstakster, een sat efter et Gennemsnit af 4 Aar for visse Varer og en anden, som sættes paa sædvanlig Maade. Den første, den, som her kaldes den overordentlige Kapitelstakst, skal gælde for visse Ydelser her i Landet, medens den ordentlige, den, der fastsættes efter de hidtil gældende Regler, skal gælde for andre Ydelser. Naar man nu spørger, hvilke Ydelser der skal betales efter den overordentlige Kapitelstakst, saa finder vi det angivet i § 2, eller rettere, der er der angivet, hvilke Ydelser der er undtaget fra den overordentlige Kapitelstakst, og det er da Forpagtningsafgifter, Aftægter og lignende kontraktlige Ydelser. Hvilke disse „lignende kontraktlige Ydelser“ er, er de fleste Medlemmer sikkert ikke paa staaende Fod i Stand til at klare sig, og hvis Lovforslaget bliver vedtaget, som det her foreligger, tænker jeg mig, at der kan rejse sig en lang Række Spørgsmaal ude i Landet om, hvilke „lignende kontraktlige Ydelser“ der kan slippe for den overordentlige Kapitelstakst. Jeg tænker mig, at en Række Spørgsmaal vil strømme ind til Landbrugsministeriet og Kultusministeriet desangaaende. Jeg ved ikke, om Ministeriets

Afgørelse skal være det gældende i disse Tvivlsspørgsmaal, eller om man vil henvise til Domstolenes Afgørelse, hvad der forstaaes ved „lignende kontraktlige Ydelser“. Dog, dette er ikke for mig noget Hovedspørgsmaal her ved Lovforslagets Behandling.

Vi ser altsaa, hvad der er undtaget fra den overordentlige Kapitelstakst; hvad der derimod medtages under den, ser man ikke straks ved første Øjekast. I Motiverne til Lovforslaget er omtalt Arvefæsteafgifter, Fæsteafgifter og Afgifter, der er paa lagte Jorder, som er solgte af det offentlige; men der er ingen udtømmende Opregning af de Afgifter, som kommer ind under den overordentlige Kapitelstakst. Hvorfor man fører Arvefæsteafgifter ind under denne, er ikke umiddelbart klart og indlysende; der staar blot temmelig almindelige Bemærkninger derom i Lovforslagets Motiver, gaaende ud paa, at Arvefæsteafgifterne har i nogen Grad Karakteren af Grundbyrder, og Staten har altid stillet sig anderledes og paa en særlig Maade overfor Arvefæsteafgifter og har altid staaet stærkere overfor disse end overfor Afgifterne efter det rent private Forpagtningsforhold. Men det er jo i Virkeligheden ingen Motivering; med den Motivering kan man saamænd gøre mange Skridt overfor slige Afgifter. Man tager altsaa Arvefæsteafgifter og Fæsteafgifter ind under den overordentlige Kapitelstakst, skønt begge disse Afgifter ogsaa grunder sig paa Kontrakter. Jeg tvivler ikke om, at alle de, der nyder Arvefæste- og Fæsteafgifter — og deriblandt findes baade rige og mindre bemidlede —, alle disse Nydere altsaa, lige meget hvordan deres Formuesforhold er, vil finde, at her er sket et Indgreb i Ejendomsretten. Derom tvivler jeg ikke; thi de vil med deres Kontrakter i Haanden sige: Det er min lovlige Ret at faa Afgifterne betalt efter den ordinære Kapitelstakst, der sættes paa sædvanlig Maade, men nu kommer her et Lovforslag, som griber ind i denne min Ret og fratager mig den. Og det er jo ikke alene Fæstere og Arvefæstere, der er Tale om, der er ogsaa Tale om Afgifter af bortsolgt Jord, dels af Statens Jord direkte, dels af Sorø Akademis Jorder, lærde Skolers, Klostres og Stiftelsers Jorder. Vi har forskellige Klostre her i Landet, hvis Indtægter for en stor Del bestaar af Afgifter af den Art, og Indtægterne anvendes til Understøttelse af gamle og svage.